

**MACZKÓ ÚR
HARMADIK UTAZÁSA**

**IRTA
SEBŐK ZSIGMOND**

KÉPEKKEL

BUDAPEST 1913
SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA
VI., Andrásy-út 16.

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2013
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5406-19-5 (online)
MEK-11852

Maczkó tekintetes úr levelet kapott hazulról. A borítékra számos poca közt ez volt írva:

Adassék e Levéll maczkó Muki Urnakk Rokoniszeretettel.

- Ejha, - gondolta magában Maczkó úr, - valamelyik kis lusta Maczkó öcsém vagy Maczkó húgom írhatta ezt, aki szekundát kapott a helyesírásból az iskolában! Majd adna Pósa bácsi, *Az Én Ujságom* szerkesztői postájában, ha ilyen levelet írna neki!

Maczkó úr elővette a papírvágó kést és fölívta vele a borítékot. A levél aljában ezt a nevet olvasta: Idősb maczkó muki, ez alatt pedig ezt: írta a kis maczkó zsuzsó.

- Ahá, hát a Zsuzsika a levél írója! - nevetett Maczkó úr. - Mindjárt gondoltam!

A levelet idősb Maczkó Muki úr diktálta a Maczkó-kisasszonynak. A bácsi arra kérte ifjabb Maczkó urat, az ő szeretett tányértalpu unokaöccsét, hogy menjen el kedves fiának, Maczkó Mónikának a lakodalmára. A menyasszony Czammogó szomszéd bájos és művelt Dorka leánya, hetedhét vadonban híres szépség. Maczkó urat a kedves bácsi ott fogja várni a kocsival a retyezáti erdő szélén, azon a helyen, ahol a megboldogult nagypapájuk egyszer leütött egy lovat.

- Ezt már szeretem, - mondotta magában Maczkó úr. - Ide már elmegyünk. Hej, de jól kitáncolom magamat a Mónika öcsém lakodalmán! Pista!

Ezt az utóbbi nevet már bömbölve kiáltotta a tekintetes úr.

Pista abban a percben megjelent. Összezsapta a sarkantyús csizmáját.

- Parancs!

- Mondd meg a Jánosnak, hogy fogjon be, elutazom!

- Budapestre? - kérdezte a Pista inas és hirtelen a szájára tette a kezét, hogy a mosolygását elrejtse.

- Semmi közöd hozzá! - kiáltott vérvörös arccal Maczkó úr, mert eszébe jutott a tavalyi budapesti fölsülés. - Tedd, amit parancsoltam!

- Igenis, instálom alássan!

Pista sarkon fordult és a konyhában csaknem földöntötte a Jutka szakácsnét, aki éppen gombócot gyúrt Maczkó úrnak. A gombóc mind a földre hullott.

Jutka néni nagy haragra lobbant. Kezébe kapta a főzőkanalat.

- Hej, mindjárt végigsimogatom én a kend hátát, - kiáltotta. - Oda a sok drágalátos gombóc! Hát már most mit főztek ebédre a tekintetes úrnak?

- Kell is annak a maga ebédje! - felelte Pista.

- Miért ne kellene?

- Mert elutazik.

Jutka szava elállott.

- El-u-ta-zik? - dadogta.

- Utazik bizony, azt üzeni, hogy pakkoljuk össze a holmiját, a János kocsis pedig fogjon be.

- De hova utazik?

- Hát Budapestre. Hiszen mindig oda utazik a tekintetes úr.

A Jutka szakácsné elnevette magát.

- Budapestre? - kiáltotta. - Hát nem volt elég a tekintetes úrnak a tavalyi budapesti mulatság, mikor olyan soványan jött haza? Jaj, jaj, valamennyi bordája meglátszott!

- Budapestre utazik a tekintetes úr? - kacagott a Julcsa szobalány, mikor meghallotta a hírt. - Hát nem volt elég a tekintetes úrnak Budából, Pestből tavaly, mikor olyan szépen kiporolták a bundáját. Hahaha!

A János kocsis is nagyot szippantott a pipájából, mikor meghallotta a parancsot, meg azt, hogy mi célból kell befognia. Ezt morogta a fogai között:

- Ejha, pedig de sokszor mondogatta a tekintetes úr, hogy nem megy többé Budapestre! Eddig, ha meglátta a budapesti vonatot, mindig elfordult szégyenkezve és a szemébe húzta a sapkáját. Azt mondotta, hogy a nap bántja a szemét, pedig tudom jól, hogy szégyelte magát. Most meg újra odautazik. Gazdám, gazdám, ebből megest baj lesz!

János fejét rázva, ment befogni a kocsiba. De amint tudjuk, Maczkó úr ezúttal nem Budapestre készült, hanem a Retyezátra, Maczkó Mónika úrfi és Czammogó Dorka kisasszony menyegzőjére.

Nemsokára megtudták, hogy Maczkó úrnak eszeágában sincs Budapestre menni, hanem lagzira készül. Erre aztán lett nagy készülődés, mindenki akart valamit küldeni a mátkapárnak. A méhek pompás mézet hoztak és a kis szorgos munkások fölügyelője, a Maczkó úr első és második utazásából ismeretes öregbéres, így szólt (de előbb levette a kalapját tisztességgel):

- Csés jó reggelt kívánunk a tekintetes úrnak, mind közönségesen!

- Adjon Isten, kedves szolgám, mi jót hozott kegyelmed? - kérdezte Maczkó úr, akit éppen borotvált az udvari borbély. Hja, a lakodalomra nem lehet csak úgy morcsos ábrázattal menni!

Az öreg méh ezt zümmögte:

- Hallottuk, hogy lakodalomba tetszik menni, hoztunk hát a szép menyasszonynak egy kis friss, jószagú mézecskeket, ha ugyan meg nem veti.

- Százezer golyóbis! - ordított a szappanos képű Maczkó úr egyszerre olyan hangon, hogy a méhküldöttség rémulten az ablak felé menekült és esze nélkül zszibongott az üveg-táblán.

Vajjon mi ütött a tekintetes úrhoz?

- Jőjjön kegyelmed vissza, - szólt Maczkó úr az öregbéres után. - Nincs semmi hiba, csak az ügyetlen udvari borbélyom megvágta az államat, azért kiáltottam föl. Brum, brum, adta borbély!

- Pardon, grácia szegény fejemnek! - kiáltott a borbély térdre esve, mert már tudta tapasztalatból, hogy a tekintetes, nemes, vitézlő és dörmögő Maczkó urakkal nem jó egy tálból cseresznyét enni... akarom mondani, nem jó az állukat megvágni.

- Jól van, borbély, megkegyelmezek, - szólt kegyesen Maczkó úr. - Ezentúl vigyázzon az úr a körmére, mert én jó ember... vagy mit is mondok, medve vagyok, de ha megharagszom, akkor...

A szegény borbély remegve borotválta tovább a jó embert, vagy mit is mondok, jó medvét, aki beszappanozott fehér ábrázatával nagyon szép legény volt.

Ezalatt a méhek is megnyugodtak és visszazállingóztak.

- Köszönöm, hűséges szolgálaim, a mézet, - mondotta Maczkó úr nekik, - majd megőrül annak Czammogó szomszéd kedves menyasszony lánya! Hogy kegyeskedik-e megenni? Meghiszem azt és meg is fogja nyalni utána mind a két kezét... azaz, bocsánat, mind a négy tányértalpát!

A méhek elbúcsúztak. Maczkó úr is elkészült az útra. Bevitték számára az úti párnát, hogy a drága fejét legyen mire rátenni, mikor aludni akar a vonaton. A táskájába tették a fekete selyem úti sipkáját, hogy meg ne hűtse a buksiját; azután az úti pokrócot, hogy legyen mivel betakarni gyöngye lábát, térdét. Néhány budapesti lapot is dugtak a zsebébe, hogy ha unatkozik a vonaton, egy kicsit elolvassgathasson, ámbár Maczkó bácsi nem szeret Budapestről olvasni tavaly óta. A tekintetes úr a legszebb ruháját öltötte föl, és egy virágbokrétát is vett a kezébe, hogy a bájos menyasszonynak kedveskedjék vele.

Sietni kellett, mert a vonat nem várakozik még az olyan vitézlő nagy úrra sem, mint amilyen Maczkó tekintetes úr. Ezt már tudta Maczkó úr tapasztalásból. Azért hát hamarosan a kocsin termett Maczkó úr, János bátya a lovak közé csapott és a kocsi repült országúton, kerék-vágáson, dímbe-dombon, hegyen-völgyön a vasúti állomás felé. Oda megérkezvén, Maczkó úr jegyet kért a vasúti pénztárnál.

- Hova tetszik? - kérdezte a pénztáros.

- A retyezáti erdő szélére.

- Melyik állomáshelyre?

- Arra a helyre, ahol a boldogult kedves nagypapa leütött egy lovat.

A pénztáros kiejtette a kezéből a jegyeket.

- Egy lovat? - kérdezte bámulva.

- Igen, a főerdész úr szürke háttas paripáját. Pedig a főerdész úr is rajta ült.

- Jókedve lehetett az öreg úrnak!

- Meghiszem azt! - dörmögte büszkén Maczkó tekintetes úr. - Hála Istennek, az egész familiánknak gyöngyöm-gyöngyvirág kedve van. De hát kérem a jegyet!

- A retyezáti erdő szélén nem áll meg a vonat, oda nem adhatok jegyet.

Maczkó úr megvakarta a füle tövét.

- Tyűh, terringette! - mormogta. - Pedig ott vár a bátyám a kocsival.

- Mindegy, a vonat nem megy a kocsizhoz, hanem a kocsi menjen a vonathoz.

Ezt belátta Maczkó úr is és a retyezáti erdőhöz legközelebb eső állomásra váltott jegyet. Muki bátyjának pedig sürgönyözött, hogy a kocsit az állomásra küldje, sejtve, hogy a bátyja nem mer a pályaházig menni.

A vonat csakhamar megérkezett és Maczkó úr beszállott. A kocsiban csak egy úr volt, az is aludt, a kalapját az arcába húzva.

- Unalmas lesz az utazás, - gondolta Maczkó úr. - Legjobb lesz, ha én is kényelembe helyezem magamat.

A selyem úti sipkát a fejére tette, a párnát a feje alá helyezte, és maga végignyújtózott a négy ülésen. Aztán kihúzta a zsebéből az ujságlapot és belenézett.

- Brr, budapesti ujság! - dörmögte. - Megint eszembe juttatja a tavalyi mulatságot, a gaz Róka Miskát, a törvényszéket, a börtönt. Nem kell.

Ezzel kidobta az ujságot az ablakon.

- Aludjunk, Muki cimborá! - szólt magamagához. - Legalább jól kialusszuk magunkat, pajti, az úton.

Lehúzta a csizmáját, hogy kényelmesebben heverésszen; betakarta az úti pokróccal a gyöngye lábát, térdét, azután behunyta a szemét és csakhamar versenyt muzsikált a vonattal. A vonat zakatolt és futott, Maczkó úr hortyogott és álmodozott.

Azt álmodta, hogy a Mónika öccse lakodalmán a menyasszony táncát járja a bájos és művelt Czammogó Dorkával. Aki látja, az mind azt mondja:

- Meglátszik, hogy ez a híres tányértalpú ugri-bugri lovag, aki a budapesti cirkuszban táncolt valaha!

Jól mulatott, hetykén táncolt álmában a kedves Czammogó Dorkával Maczkó úr; pedig ha tudta volna, mi készül ezalatt ellene, nem aludt volna olyan nyugodtan, nem álmodozott volna olyan édesdeden.

Az történt, hogy a másik alvó utas megmozdult a helyén és kidugta a fejét a kalapja alul. Egy vörös, sunyi arc bújt ki onnan és szimatolva szétnézett.

A vörös ravasz fej tulajdonosa nem volt más, mint Róka Mihály úr, akivel annyi baja volt Maczkó úrnak második utazásakor.

- Még egy vonat zakatol itt mellettem? - kérdezte magában Róka Mihály úr. - Aztán meglátva az alvó tekintetes urat, így szólt:

- Á, nini, nem vonat zakatol, hanem az útitársam hortyog. Micsoda kiállhatatlan szag van itt?

Róka Mihály úr kelletlenül szipákolt a hegyes orrával. A Róka uraknak és úrhölgyeknek tudvalevőleg finom a szaglásuk, hát Róka Mihály koma is azonnal észrevette, mitől származik a rossz szag. Ezt mormogta:

- Ni, az én nevetlen útitársam levetette a csizmáját és mezítláb alszik. Az orrom úgy érzi, hogy nem nagyon sűrűn vehetett ő kelme lábfürdőt. Vajjon ki lehet ez a faragatlan tuskó?

Ezzel az útitárs sapkája alá nézett és ravasz ábrázata még ravaszabbá vált:

- Hiszen ez Maczkó Muki, az én egykori útitársam. No megállj Maczkó Muki, majd adok én neked egy kis leckét azért, hogy leved a csizmádat, mikor olyan úr utazik veled, mint magam, la!

Gyorsan fölkapta a Maczkó úr csizmáját és kihajította az ablakon. A legközelebbi állomáson pedig maga is csaknem oly gyorsan kiszállt, mint a csizma. Az ármányos az egész úton kacagott, még akkor is csupa hehehe és hahaha volt, mikor megérkezett a lyukába (a Róka urak tudniillik lyukban laknak!). Róka Mihályné öngyűlölete váltig kérdezte, min kacag olyan jóízűen, de drágalátos férje ura a nagy kacagástól nem tudta elmondani három teljes napig.

Maczkó úr gyanútlanul aludt a vasúti kocsiban, a lágy párnán, a selyemsipkával a kényes fején, a meleg takaróval a gyenge lábán, térdén.

Egyszerre azt hallja:

- Kiszállni!

Maczkó úr fölugrott és kitekintett az ablakon. Hát feléje integet ám a Retyezát orma, hát ismerősen köszöntget az erdő minden fája.

Megérkezett.

Kapja hirtelen a podgyászát, a virágbokrétát, fejébe csapja a fényes köcsöskalapot, aztán föl akarja rántani a csizmáját, - de nem találja sehol. A csizmapár eltűnt.

- Kiszállni, mindjárt indul a vonat! - kiáltotta feléje a kalauz.

Mit volt, mit tenni, Maczkó úr kénytelen volt az elegáns úri ruhában, a fényes köcsöskalappal a fején, a virágbokkrétával a mancsában, de mezitláb, csizma nélkül kiszállani.

Restelkedett is eleget a bácsi. Majd kiégett a szeme szégyenletében, mikor végig kellett mennie a Perronnon, a mosolygó utasok közt. Hogy a baj teljes legyen, megszólalt mögötte egy ismerős hang:

- Jó napot, Maczkó úr! Hova ilyen pucéran? Vagy talán ez a legújabb budapesti divat?

Maczkó úr megfordult: Cziczke pajti állott mögötte, aki gazdájával vadászni ment a vidékre.

- Szíveskedjék tágítani innen, Cziczke uram, mert jókedvemben vagyok! - morogta a fogai közt Maczkó úr.

A kutya kacagott, és alighanem pórul jár, ha a gazdája nem füttyent. Így Cziczke egy iramodással a vadásznál termett.

Egyszerre dörmögő, fojtott hangot hall Maczkó úr:

- Öcskös! Muki! Ide, ide!

Egy bokor mögött ott állott idősb Maczkó Muki. A bokor egészen elrejtette.

Maczkó úr odarohant és a nagybácsi nyakába borult. El volt érzékenyülve. Ez aztán a rokoni szeretet! Még a vadász golyója sem riasztotta vissza a bácsikát attól, hogy elébe jöjjön a vasúthoz.

- Szervusz, Muki, Isten hozott! - kiáltotta idősb Maczkó úr, jól megropogtatva öccse csontjait ölelésével. - No csak szaporán, föl a kocsira, a nénéd ebéddel vár! Majd az úton beszélgetünk. Hol a pakkod?

Ezzel gyöngéden elvette öccsétől a táskát s maga vitte a kocsira.

Beleültek a kocsiba, mely egy erdei ösvényre kanyarodott.

- Így ni, - szólt idősb Maczkó úr, - most hadd nézzelek meg, fiu! No, meg kell adni, finom gavallér lett belőled. Hát a csizmádat hol hagytad?

Maczkó úr kínosan feszengett a helyén.

- Valami léhűtő ellopta a vonaton, amíg utaztam.

- Ej, ej, - sajnálkozott a bácsi. - De sebaj, öcsém, majd kölcsönzök én neked egy párt a magaméból.

Az úton eldiskurálgattak. Maczkó úr kérdezősködött a kedves nénikéről, meg a gyerekekről. A bácsi pedig ilyen feleleteket adott:

- Mi, az anyjukom? No egy kicsit nyilallik az oldala, mert a minap egy pilulát vett be.

- Miféle pilulát?

- Vasból valót, öcskös, mi csak ilyen pilulát eszünk! - kacagott a bácsi. - Egy vadász küldötte az anyjukom oldalába a puskájából.

- Szegény néni, ejnye, de sajnálom! - rázogatta a buksiját Maczkó úr.

- Sohase sápíts te azon! - mondotta az öreg. - Az anyjukom föl se vette azt a hitvány kis golyót. Azért csak úgy dagaszt kenyeret, mint eddig. Nem vagyunk ám mi afféle állatkerti Maczkók, akik sírva fakadnak, ha szálla megy a talpukba.

Maczkó úr kacagott s azt kérdezte:

- Hát a Zsuzsó hugom hogy érzi magát?

- Köszönöm szíves kérdésedet, biceg.

- Miért?

- A minap mézért küldte az anyja az erdőbe és a vadméhek megtámadták, mikor az odujukhoz mászott. A kis ügyetlen leesett a fáról és azonkívül a pofája megdagadt a méhszúrástól.

- Hát Mónika öcsém, a vőlegény, hogy éli világát?

- Annak kutya baja. Hopp, de megálljunk! - kiáltott egyszerre a bácsi, - itt a forrás, itatunk, aztán meg itt lakik Mormogó koma, ahhoz betérjünk! Talán nem hül el a leves addig odahaza.

Mormogó koma a barlangjában ült, pápaszem volt az orrán, egy menykő nagy könyv előtte, abból olvasgatott nagy mormogva mindenféle mormogó történetet.

- Csés jó napot, koma! - kiáltotta az öreg Maczkó. - Dugja ki kelmed az orrát abból a könyvből, vendéget hoztam.

Erre a szóra Mormogó koma abbahagyta a mormogó történet mormogását és kidugta a fejét a könyvből.

- Hozta Isten nálam! - szólt. - Kihez van szerencsém?

- Maczkó Muki vagyok, - mondotta Maczkó úr, bemutatva magát és meghajolva.

- Tudja kelmed, az öcsém, a mármarosai Maczkó-családból, - tette hozzá a bátyja.

Mormogó koma meglegedetlen hajtogatta a fejét.

- A mármarosai Maczkók közül? - szólt. - Nagyon jó család, régi familia, Árpád vezér magyarjaival is jó barátságban volt ez a vitézlő család.

- Igen, ők szolgáltatták a bundát meg a kacagányt a honfoglaló magyaroknak.

Mormogó koma elismerést mormogott az agyari közt és bekiáltott a szalonba, akarom mondani a belső oduba.

- Hozzatok, legények, szaporán egy kis hamhamot és egy kis tütüt!

A ham-ham alatt Mormogó koma ennivalót, a tütü alatt pedig innivalót értett.

Két medve-inas azonnal ott termet. Az egyik hozta a szalonnát meg a cipót, a másik a szilvápálinkát. Egy kis asztalt az inasok kivittek a barlang elé, hatalmas bükkfa alá, a három tányértalpú úr az asztal köré telepedett. Az inasok öntötték az üvegből a poharakba, az uraságok pedig koccintottak.

- Egészségedre, Maczkó öcsém!

- Isten éltesse, Mormogó koma!

A szalonna pompásan ízlett, a cipó, a ripegős-ropogós, kitűnően.

- Mit olvasott kegyelmed abból a nagy könyvből, Mormogó koma? - kérdezte Maczkó bátya.

- A medvék történetét, - mormogta Mormogó koma. Maczkó bátya pedig odasúgta öccsének:

- Nagy tudós, nagy bölcs az öreg, már egészen megkopaszodik a buksija a sok tudománytól.

- Hát aztán mit olvasott kegyelmed a medvetörténelemben? - kérdezte Maczkó úr.

Mormogó koma elszomorodott.

- Sok bút, bánatot, - mondotta. - Leghíresebb hőseink orrába karikát fűznek az emberek és láncon vezetik faluról-falura, legnagyobb tudósaink talpából kocsonyát készítenek.

A tekintetes urak ezen nagyon elkeseredtek, lehorgasztották a fejüket.

Aztán megint koccintottak. Egyszerre durranás hallatszott.

- Lőttek! - mormogta Mormogó koma.

Az urak fölugrottak és szétnéztek. Mormogó koma megigazította a pápaszemét az orrán és úgy nézett szét, azt kutatva, vajjon ki lőtt?

- Senkit sem látok, - szólt mormogó koma.

- Pedig itt vadászhatik valaki a közelben, - vélte az öreg Maczkó.

Amint így tanakodtak, egyszerre szétválik a bozót és kilép abból egy vadász, utána egy kutya. Maczkó úr az utóbbira azonnal ráismert: Cziczke pajti volt.

A vadász megdöbbenve állt meg helyén és a puskát is kiejtette ijedtében a kezéből. Sokszor gondolta, hogy a dirmegő-dörmögő urakkal találkozni fog, de hogy egyszerre háromhoz lesz szerencséje, azt nem remélte. A foga vacogott az örömtől, hogy a Maczkó urakkal az erdő közepén találkozhatott.

- Kit tetszik itt keresni, brum, brum, erre-arra, fakalap és vaslapát? - mormogta Mormogó koma.

- Én? Senkit, - dadogta a vadász.

- Én sem keresek senkit, - szűkölt Cziczke pajti, erősen oldalogva.

- Hát a puska mire való?

- A puska? Őzre akartam lőni vele.

- Igen, mi csak őzikekre, nyulacskákra vadászuk, - vakkantott közbe Cziczke vitéz.

Mormogó koma megcsattogtatta a fogát. Csak úgy csörömpölt az orrán a pápaszem.

- Hátha mi most az urat kutyástul együtt, ham-ham, megkapjuk, megesszük?

A vadász nem várta meg, amíg Mormogó koma beváltja az ígétét, hanem megfordult és lélekszakadtan futott, amerre látott. Cziczke vitéz utána. A Maczkó urak kacagtak. Az ifjabb Maczkó úr ezt mondotta:

- Hej, képzelem, hogy fog azért dicsekedni ez az úr, milyen hősiezen viselte magát, mikor az erdőben három Maczkóval találkozott. Ismerem a fajtáját. Szinte kedvem lenne utána menni.

- Soh'se bántsd öcsém, - mondotta a bátya. - Ilyen vitézekkel mi itt naponta találkozunk. Aztán a lovak már ettek, ittak, sietnünk kell, mert igazán elhül a leves és megszid az anyjukom!

A Maczkó urak elbúcsúztak Mormogó komától, de előbb a bátya meghívta a lakodalomra a házigazdát, Mormogó koma megígérte, hogy ott lesz, elkísérte vendégeit a kocsihoz, aztán visszament a barlangjába, beledugta az orrát a nagy könyvbe és nagy mormogva tovább betűzte a mormogó történetet.

Maczkóné ténsasszony már háromszor is kiküldötte a Panni szolgálót az útfélre, hogy nézze meg jönnek-e már az urak? Egyre sópánkodott:

- Jaj, elsül a pecsenye, jaj, megég a rétes, ha mindjárt itt nem lesznek! Kiégg a szemem a szégyentől, ha a híres budapesti utazónak rossz ebédet adok! Mert annak kényes ám a gyomra! Szaladj, Panni, nézz szét még egyszer, látszik-e már a kocsi?

Panni szétnézett és egyszer lelkendezve rohant vissza:

- Jönnek már! Itt a kocsi.

Pár perc múlva csakugyan berobogott a kocsi. Maczkó úr leugrott róla, - de hogy el ne felejtjük, már volt a lábán csizma, mert Mormogó koma kölcsönzött neki egy párt.

- Csókolom a kacsóját, drága nénikém! - kiáltotta Maczkó úr, megcsókolva a ténsasszony mancsát.

Maczkóné megcsókolja az öccsét, aztán elérzékenyülten nézegette.

- Jaj, de megnőttél, jaj, de megszépültél, kedves öcsém, eszem a szentedet!

- A néni hízeleg, - szerénykedett Maczkó úr.

- Egészen az apja! - kiáltott a néni, még egyszer végignézve a tekintetes úron.

- Igen, mindenki azt mondja, hogy hasonlítok a papához, - szólt Maczkó úr.

- Pedig az legény volt ám a talpán! - mondotta a ténsasszony, aztán egyszerre fölszisszent: - Jaj, a derekam!

Maczkó úr most vette észre, hogy a nénike biceg. Eszébe jutott, hogy micsoda ólompilulát kapott az oldalába egy vadásztól.

E közben kijött az udvarba Zsuzsó is és szégyenkezve az anyja kötője mögé bújt.

- Ez itt, öcsém, Zsuzsika leányom, - szólt Maczkó bátya. - Öleld meg, Zsuzsó, a bátyádat. Egy, kettő!

Zsuzsika megölelte Maczkó urat, aki nem győzte dicsérni, hogy milyen takaros, módos és gyönyörű.

Maczkóné közbeszólt anyai örömmel:

- Ugyan ne kényeztesd el, Muki, ezt a gyereket! Aztán most egy kicsit meg is van dagadva az arcocskája, megégette a sütővassal...

(Pedig mi tudjuk ám, hogy a vadméhek szurkálták össze.)

- Ebédhez, asztalhoz! - kiáltott az öreg Maczkó. - Elhül a leves.

A vendég Maczkó tekintetes úr udvariasan a háziasszonynak nyújtotta a karját és karonfogva vezette az asztalhoz. A ténsasszony bicegve ment az oldalán és sírt örömeiben, hogy az ő kedves Muki öccsét szerény asztalánál tisztelheti.

- Nagyon egyszerű ebédünk lesz, kedves öcsém, - mondogatta, - de tudod, mi szegény erdeiek nem úgy élünk, mint az állatkertiek! Tudom, téged, öcsém, Budapesten elkényeztettek.

Maczkó úr a torkát köszörülte: hm, hm, hej! Mert amint tudjuk, ott meglehetősen fölkapott az álla.

Eközben megérkezett Mónika is, a vőlegény. Maczkó úr minden jót, szerencsét kívánt a fiatal úrnak, ez pedig tüstént fölkerlte őt vőfélyné. Zsuzsó lesz a nyoszoló lány. Maczkó úr mindjárt átadta Mónikának a mézet, amit a méhek küldöttek a menyasszony számára. Mónika oda volt örömeiben, s mi tőrés-tagadás, suttymban nyomban bele is torkoskodott a mézbe.

Bevitték a levest. Mindenki szalvétát kötött a nyakába és hozzálátott a kanalazáshoz.

- Hiszen ez csigaleves, az én kedves étel! - kiáltotta Maczkó úr. - Ilyen pompás csigalevest Budapesten sem ettem.

Maczkóné elpirult örömeiben erre a dicséretre, Budapesten sem evett Maczkó úr ilyen csigalevest! A dicséret olyan gyorsan szállott, mint a szél.

Erről beszéltek a konyhában, erről az erdőben és egy kis széncinke is azt csicseregte nagy csudálkozva két rigónak, hogy Maczkó tekintetes úr, a híres utazó, Budapesten sem evett olyan csigalevest, mint itt.

A pecsenyénél megint fölkiáltott Maczkó úr:

- Iszen ez báránypecsenye, az én kedves étellem! Oh, be kitünő! Budapesten sem ettem ilyen jót. Szállott a hír a konyhába, az erdőbe, a medvebarlangokba, bércormokra, szakadékokba:

- Maczkó úr, a híres utas, Budapesten sem evett olyan jó pecsenyét, mint idős Maczkó Muki asztalánál!

Ebéd után az urak a szomszéd szobába mentek feketézni és csibukozni. Elbeszélgettek a gyümölcsstermésről, a mézszüretéről, közben nagy füstkarikákat eregettek a levegőbe a csibukból.

Egyszerre kopogtattak az ajtón, és egy vendég nyitott be. Makrapipa volt a szájában, amelyet feltünő nagy fogai közé szorított. A mancsában korbácsot szorongatott.

- Minden jót kívánok, - köszöntött be a jövevény.

Maczkó bátya fölugrott:

- Hozta Isten, Fogas sógor! Üljön le nálunk. Asszony, - kiáltotta ki a gazda az ajtón, - gyorsan egy üveg bort és szóдавizet!

Fogas sógor Maczkó úr elé járult.

- Szervusz, Muki, nem ismeresz rám, ugy-e? - kérdezte tőle.

Maczkó úr végignézte, aztán a buksijára csapott:

- De bizony ismerlek! Hiszen mi együtt jártunk a tánciskolába.

- Persze, hogy együtt jártunk oda. Hej, az volt ám a jó világ, de sok botot kaptunk a hátunkra, ha rosszul jártuk a táncot!

- Hát most hogy szolgál sorod?

- Köszönöm szíves kérdéset, most elég jól. Mézbíró vagyok a Maczkó-birodalomban, rikszum, rekszum, nekem engedelmeskedik az egész Retyezát! Én ítélem meg, hogy kié az odvas fa és kié a méz.

Alig hogy bevitték a bort meg a szóдавizet, új vendég érkezett: Körmös bácsi, aki énekes a Maczkó-birodalomban. Neki gyönyörű hangja van hozzá.

- Hozta Isten, Körmös uram! - köszöntötte a gazda. - No hamar egy pohárral! Aztán majd ütünk vagy egy durákot!

Maczkó bátya előhozta a kártyát és az urak leültek kártyázni. Mikorra elvégezték, ifjabb Maczkó úr nyert három lyukas gombot és hat pitykét.

Másnap volt a lakodalom.

Díszes, válogatott társaság volt jelen. Az volt ám a lakodalmi menet! Retyezát minden urasága elment, ki négylovas batáron, ki kétlovas hintón. Az urak mind pompás díszruhában voltak, az asszonyságok és kisasszonyok selyemben, bársonyban. A lovak fején tarka kendő libegett-lobogott.

Lovas bandérium ment elől, csupa nyalka lovag, akik lovagoltak már cirkuszban is. Némelyik fölállt a ló hátára és úgy táncolt rajta.

Azután következett az ifju pár, aranyos, ezüstös hintóban.

Oh, be szép volt a menyasszony, a bájos és művelt Czammogó Dorka kisasszony, akinek hetedhét vadonban nincs párja. Hófehér ruha volt rajta, meg földig érő fátyol. A mancsában nagy bokrétát tartott. De a vőlegény is helyre fickó volt ám! Elhíheti akárki.

- Éljen, éljen! - kiáltotta az összegyülekezett dirmegő-dörmögő népség. - Jaj, be gyönyörű pár!

Az ifju pár kocsija után következett Maczkó tekintetes úr Zsuzsikával, a vőfény meg a nyoszolyólány.

- Itt megy a híres budapesti utas! - kiáltotta a nép. - Éljen a nevezetes ugri-bugri lovag!

- Köszönöm, jó nép, a szíves üdvözetet! - integetett a mancsával kegyesen Maczkó úr.

A harmadik kocsiban Czammogó szomszéd ült Czammogóné ő nagyságával, az örömapa és az örömanya. Czammogó szomszéd kezében egy nagy kulacs volt s aki az útba került, oda adta neki, hogy igyék belőle az ifju pár egészségére.

A negyedik kocsiban ült idősb Maczkó Muki úr a ténsasszonnyal. Idősb Maczkó úr hatost dobált a nép közé, mert azt így kívánja az úri mód.

Azután egymásután következtek a kocsik a cifra nász néppel, az aranyruhás urakkal, a selyembe, bársonyba öltözött asszonyságokkal, kisasszonyokkal. Ott volt Mormogó koma, Fogas sógor, Körmös bácsi és a többi előkelőség. Három kocsin három cigánybanda muzsikált. A fiatalság egyre rikkantgatott:

- Ihaj, tyuhaj, éljen az ifju pár!

A lakodalom Czammogó szomszéd úri házában volt, ahol gazdagon terített asztal várta a dirmegő-dörmögő, ugri-bugri, barna bundájú fényes nász népet. Hétféle volt csak a lé, hát a sok pecsenye, kürtős kalács, pampuska, dió, mogyoró. El sem lehet mondani mi minden ínyes falat került az asztalra és az úri társaság fogára.

A harmadik fogásnál fölállott Maczkó úr és torkát köszörülve szót kért.

- Halljuk a szép szót! - kiáltott a nász nép.

- Uram, uram, Czammogó uram, kedves tányértalpú atyámfia, szállok az úrhoz! - mondotta Maczkó úr, poharát, mely telve volt piros borral, fölemelve.

- Állok elébe! - kiáltott vissza Czammogó szomszéd.

- Régóta cammog a nemzetes Czammogó familia, nem kevesebb ideje dörmög a tekintetes Maczkó család, - mondotta Maczkó úr, - de ilyen szép párt, amilyen az én kedves Mónika öcsém és Dorka húgom, ritkán látott a két nemzetség. Sokat utaztam, voltam Budapesten, Ujpesten, Bergengóciában és bátran mondhatom, hogy nem találkoztam még ilyen megtermett, talpas vőlegénnyel és ilyen szép fogú és körmű menyasszonnyal. Emelem tehát poharamat a szépséges ifjú párra, a Czammogó- és Maczkó-család reményeire és kívánom, hogy sohase szűkölködjenek friss mézben, gyümölcsben, pecsenyében, legyen mindig méhecske, aki helyettük dolgozik és kert, ahonnan almát lehessen szedni. Isten éltesse az ifju párt a medve-kor legvégső határáig!

- Éljen az ifjú pár, éljen a dirmegő-dörmögő szónok! - kiáltotta a nász nép.

Mindenki fölkel helyéről és koccintott a megtermett talpas vőlegénnyel, a szép fogu és körmű piruló menyasszonnyal, nemkülönben a jeles szónokkal. Körmös bátya ezt mondotta Maczkó úrnak:

- Sokat isznak szép Magyarországon a bőrünkre, de ilyen szépen még soha, mint te az ifjú páréra!

Azután beszélgettek az urak. Fogas sógor ezt kérdezte:

- Hogy is volt az, mikor a Maczkó ősapánk párbajt vívott Árpáddal, a magyarok fejedelmével?

- Ezt Morgó komám tudná szépen elmondani, mert az mindig a könyvet bújja! - mondotta idősb Maczkó úr.

- Halljuk Morgó komát! - kiáltotta mindenki.

Morgó koma fölállott, a pápaszemét föltolta a homlokára. Így jobban belátott a poharába. Ezzel belefogott a szép szóba.

- Tisztelt barnabundájú, jeles körmű, kedves atyafiság! - kezdte. - Engedjétek meg, hogy visszacammogjak az ezer év előtt való időbe, amikor a méz édesebb és a só sósabb volt. Élt akkor egy híres, nevezetes mackó: Maczkó Burumbu ősapánk. Ő volt a legnagyobb és legerősebb medve, amióta a világ áll. Amerre járt, rengett alatta a föld és ha egyet ordított, ijedten menekült mindenki messze földön. A pásztorok a hegyoldalokban sietve kioltották a tüzet és rémülten terelték a karámba a nyáját.

A hős Maczkó Burumbu a fogával fákat szaggatott ki a földből és a körmével sziklákat tördösött le a bércről.

Mikor a hajnali pirosságban megjelent egy kőszál tetején és rettenetes fejét megaranyozta a kelő nap sugara, maga volt a mesebeli medveóriások királya és mikor szörnyű hangjával leordított a völgybe, a fák koronája meghajolt előtte és a hegyek alázatosan visszamorogták a kiáltását. Ilyen hatalmas medve volt Maczkó Burumbu ősapánk.

Ezen az országon akkor Zalán király uralkodott, akinek sok gyönyörű paripája volt. Burumbu ősapánk minden héten elragadta a király egy kedves lovát. Zalán király dúlt-fúlt haragjában és megesküdt, hogy addig nem nyugszik, amíg vitéz ősapánkról le nem veszi a bundát és a kis lánya nyoszolyája elé nem teszi szőnyegnek.

Lóra ültette legjobb leventéit, összehivatta leghíresebb vadászait és megindult velük a vadonba, hogy azt a bundát megszerezze. De az a bunda, kedves tányértalpú atyámfiai, drága volt! Heteken, hónapokon át üldözte a király Burumbu ősapánkat; a vadon zengett a kürtszótól, a kopók csaholásától és a vadászok jelszavaitól. Néha tízen is megrohanták Burumbut, hús véreb is kapaszkodott a fülébe, az erdőből kopja- és nyilzapor repült feléje, de Burumbu ősapánk perc alatt szétmarcangolta a tíz vitézt, lerázta a füléről és összetiporta mind a hús ebet, aztán ügyet sem vetve a bőrébe fúródott kopjára, nyilra, keresztültört a vadászseregen és elmenekült.

Egyszer elhallgatott a vadászsereg és elnémult az erdő. Burumbu ősapánk csodálkozott. Vajjon hova lettek a fényes vitézek? Hova a puzdrás vadászok? Merre repül a Zalán király daliáinak suhogó nyila és hol csillog kopjája? Burumbu ősapánk leereszkedett a sziklákról a bükkösbe, a bükkösből a síkságra és megtalálta, amit keresett. A fényes vitézek, a puzdrás vadászok ott feküdtek sorban a fűben, porosan, véresen, ki buzogánnyal betört fejével, ki nyillal átfúrt mellel; a Zalán király daliáinak csillogó kopjája darabokra tördelve hevert a porban és suhogó nyila a puzdrában száradt.

Burumbu ősapánk látta, hogy itt nagy fölfordulás történt. Visszacammogott az erdőbe és gondolkozott a törtéteken. E közben megéhezett. Kapta magát, mint rendesen, keresett egy juhnyáját, hogy abból elemelje a früstököt. Egy nyájhoz cammogott, egy gyönyörű kövér birka-csaphoz, mely ott legelészett a tisztáson. Burumbunak föltűnt, hogy ilyen formájú birkát még nem látott ezen a vidéken. Megfogta az egyik birka fülét. Egyszerre elébe toppan egy feketesipkás, nagybajuszú, subás ember, furkósbotot a kezében, és rákiáltott: Hé, adta csúf férge, elereszd mindjárt a birkámat, mert az orrodra ütök! - Ezt mondotta az ember. Burumbu bámult. Sohasem látott ő ezen a tájékon ilyen külsejű juhászt, akinek akkora bajsza lenne és akinek úgy villognának a szemei, aztán sohasem beszéltek vele ilyen gorombán. Féreg! Ő neki, a rettenetes Maczkó Burumbunak azt meri mondani egy közönséges juhász, hogy féreg és hogy az orrára üt, holott ezelőtt, ha meglátta őt-hat juhász, annyifelé szaladtak, ahányan voltak. No megállj, te nagybajuszú, majd adok én neked! - mormogta szeretett ősapánk és előre rohanva, akkorát ordított, hogy az egész környék visszhangzott tőle. De a nagybajuszú nem ijedt meg. Kopp! Két kézre fogta a furkósbotot és akkorát ütött vele Burumbu orrára, hogy a szeme szikrát hányt bele. Burumbu nagyot nyelt erre a koppra és dörmögte: Ej, a gurigáját, de jó fogása van a fickónak! Tüstént észrevette, hogy ezt a juhászt más bordában szőtték, mint a régieket és ennek az izmai acélosabbak a többinél. Az ám, szeretett, kedves tányértalpu rokonság, másfajta juhász volt az, mert a magyarok közül való volt, akik akkor jöttek ide Ázsiából. Ők fektették le a fübe Zalán király fényes vitézeit, ők festették sárgára, véresre puzdrás vadászait.

Burumbu persze nem hátrált meg a nagybajuszú előtt, hanem ráugrott és el akarta kapni a nyakát. Kopp, kopp! Egyszerre két akkora ütés érte Burumbu koponyáját, hogy csak annyit nyögött: makk! és szédülten lebukott a földre, a vér csak úgy patakzott a fejéből. Csak nagy nehezen vonszolta vissza magát kedves ősapánk a vadonba, és három napig vizes borogatást rakott a fejére. Elhatározta, hogy ezentúl óvatosabb lesz a nagybajuszu jövevényekkel szemben.

Egy darabig csak kerülgette őket és leste a jó alkalmat, amikor a kölcsönt visszaadhatja. De olyan különös volt most minden a környéken. A pásztortüzet másképpen rakták, mint azelőtt; az emberek a tűznél másféle nótákat énekeltek, harciasabbakat, szebbeket, mint azelőtt; és ha Burumbu fölment a kőszálra és lenézett a síkságra, sátrak fehérlettek rajta. Minden megváltozott. A nap forróbban sütött, a csillagok fényesebben ragyogtak.

Egyszer Burumbut vadászok zaja riasztotta föl. De most másképpen szólt a kürt, mint régen. Úgy búgott, úgy harsogott, hogy megrázta az üldözött állat veséjét, átjárta minden csontját.

Micsoda vadászok voltak! Röptében lenyilazták a kőszáli sast és szekercével széthasították a bölény fejét.

Burumbu hallotta a zajt, a vadászok lármáját és egy nagyot ordított haragjában: Majd meglátjuk hát, ki az úr a rengetegben! Elment ő maga, szembeszállni az ellenséggel. Amint a kőszálhoz ért, egy vitézt látott ott, aki kelevézsre támaszkodva szemlélte a tájéket. Hatalmas alak volt, valóságos óriás, a válla olyan, hogy sziklákat hengergethetett volna vele. Délceg termete csupa aranyba-ezüstbe volt öltözve, és úgy csillogott, ragyogott az alak ott a kőszálon, mint valami túlvilági tünemény. Villogó szeme büszkén nézett a messzeségbe és minél tovább nézte a tájat, komoly arca mindjobban földerült.

Tudjátok-e kedves barnabundájú atyámfiai, ki volt az a vitéz? Árpád, a magyarok fejedelme, aki népével az országot meghódította. Mikor ősapánkat meglátta, leszállott a szikláról és elébe ment. Ha belefű abba az ezüst sípba, mely az oldalán csüggött, perc alatt száz vadász ott terem segítségére. De ő nem fűjt a sípba. Egyedül akart megküzdeni ellenfelével. Méltó ellenfelek voltak: az egyik a medvék királya, a másik a hősök fejedelme.

Mikor a fejedelmi vadász Burumbu ősapánk közelébe ért, ráhajította a kelevézt. Micsoda hajítás volt az! Mint mikor az ég villáma csap le! Nyakon érte ősapánkat. Más állatnak vége lett volna ettől, de ősapánk föl sem vette, hanem két lábra emelkedve, átkarolta a vadászt, úgy, hogy ez nem használhatta a bárdját, sem a vadászkesét. A fejedelem erre a jobbik vaskezével torkon ragadta Burumbut, a másikkal a kését kereste, ősapánk pedig a vállaiba mélyesztette körmeit. Ez volt aztán az ölelés!

Sokáig tartott a halálos küzdelem, míg egyszer Burumbu fuldokolni kezdett, a vaskéz mind szorosabban átfogta a torkát, ereje fogyott, aztán egy hideg vas lassan átjárta a szívét. A hatalmas Maczkó Burumbu, a medvék királya leroskadtt holtan a harasztra és rettenetes nagy testére a fejedelmi vadász diadalmasan rátette a lábát. Most már belefűjt a sípba Árpád és az előrohán magyarok, mikor meglátták ősapánk óriási holttestét, fölverték a vadont diadalzajukkal. Éljen a fejedelem! - ezt kiáltották. A vadászok kürtje harsogott a vadonban, a Maczkó-család pedig sírt barlangjában.

Oda volt a legerősebb, leghatalmasabb, a legfélelmeesebb mackó! Hej, micsoda diadalmenettel vitték a magyarok ősapánk holttestét táborukba, és ott mily harsonával fogadták! A bőréből a fejedelem kacagányt készítettett magának, és ezzel járt csatáról-csatára, győzelemről-győzelemre...

- Ez a Burumbu ősapánk története, - fejezte be Mormogó koma elbeszélését.

A Maczkó urak mind éljeneztek és tapsoltak, és azt morogták, hogy dejszen, nem hiába van a pápaszem a Mormogó koma orrán, sok szépet kibetűz azon keresztül a könyvekből. Éltették a tudós komát és koccintottak az egészségére.

- Olvastam az ujságban, - szólt idősb Maczkó úr, - hogy a magyarok megünneplik ezt az eseményt. El is tettem azt az ujságot. Itt van ni a mestergerenda alatt. Úgy hívják azt az ünnepet: millenium.

- Millenium? - kérdezte Fogas sógor, a töpörtős túros csuszából, amit az inasok porcellántálon körülhordottak, a tányérjára kanalizva.

- Azt én nem tudom, - felelt idősb Maczkó úr, - de talán, Mormogó koma tudja, millen? Itt van az ujságban, itt la!

Idősb Maczkó úr kihúzta a zsebéből az ujságot és átadta a bölcsnek.

Mormogó koma a pápaszemét letolta a homlokáról az orrára, az orrát pedig beledugta az ujságba.

Aztán megint kivette az orrát, az orrával a pápaszemét a papirlapból és így csörgedezett szájából a bölcsesség:

- A millenium, tányértalpu atyámfia, azt jelenti, hogy ezredéves ünnep, vagyis hogy a magyarok Budapesten megünneplik azt, hogy ezer év előtt közénk, mackók közé az országba bejöttek.

- Nagyon szép a magyaroktól, hogy megünneplik azt, - szólt Fogas sógor a túros csuzán csámcsogva.

- Budapestről jut eszembe, - fordult idősb Maczkó úr, ifjabb Maczkó úrhoz, - hogy hát te Muki, nem utazol megint oda?

- Nem megyek, - felelt zavarodottan Maczkó úr.

- Pedig azt olvastam abban az ujságban, hogy kiállítás is lesz Budapesten!

- Lesz, lesz, - mormogta fejét vakarva ifju Maczkó úr - de nem mehetek...

- Miért is ne mehetnél el, öcskös? - faggatta tovább idősb Maczkó úr.

- Azért, mert nem tudom, illik-e nekem elmennem a magyarok fővárosába, az ezredéves ünnepre, holott Árpád megölte ősapánkat, mikor a magyarok bejöttek?

Az ablakon át most egy csúfondáros hang bekiáltott:

- Nem azért, tányértalpu urak, hanem mert nagyon rossz a koszt az állatkertben!

Maczkó úr dühösen fölugrott.

- Róka Mihály! - sziszegte. - Megint te vagy, átkozott Róka Miska! Fogjuk meg az imposztort, atyafiak!

A mackók az ablakhoz, ajtóhoz rohantak, de akkorra a ravasz Miskának csak hült helyét találták. Eltűnt a szemük elől.

- Ki ez a Róka Mihály? - kérdezte a násznép, mikor visszatelepedett helyére.

- Az egy ellenségem, - felelt Maczkó úr, - aki haragszik rám, mert budapesti utam alatt gyakran rászedtem.

- Hahaha! - kacagott valaki megint az ablak alatt. Maczkó úr úgy tett, mintha nem hallaná.

Most mormogó koma vette át a szót.

- Elmehetsz bátran, Muki öcsém Budapestre, mert a magyarok ellenségeink voltak ugyan, sokat verekedtünk velük, de lovagias ellenfelek voltak. A magyarok nem táncoltattak bennünket, mint az oláhok, nem húztak karikát az orrunkba, hanem lovagias mérkőzésben állottak velünk szembe, hol mi győztünk, hol ők, néha mi téptük ki a magyar haját, néha ők húzták le a mackó bundáját. Azért Muki öcsém, csak eredj el, amikor kedved tartja, Budapestre, Burumbu ősapánk helyeslőleg fog mormogni ehhez.

- Talán elmegyek, - dörmögte Maczkó úr elgondolkozva, - majd elébb megkérdezem nagyapót, nagyanyót, a nagybajuszú bácsikát, a mosolygó kedves nénikét, Lacit, Bercit, Mariskát, Katicát meg a kis Gyuricát, urakat, úrfiakat, válogatott cigánygyerekeket, elmenjek-e Budapestre még egyszer?

Maczkó tekintetes úr közelében ült Talpas gazda, aki az egyik kezét, akarom mondani, első lábát nem tudta mozgatni. A poharat is a bal mancsában fogta, mikor hörpintett.

Maczkó úr megkérdezte:

- Mi baja kedves urambátyám, a kezének, hogy egyre lóg, mintha el lenne törve?

- A kezemnek? Golyó van benne, öcsém, meglőtték.

- Hol?

Talpas gazda egyet nyelt, aztán így szólt:

- A königgréci csatában.

A mackó urak összerosolyogtak.

Mindenki tudta, hogy Talpas gazda első lábát doronggal ütötték le, mikor almát lopott, és hogy az öreg hazugsággal dicsekszik!

Éppen asztalt akartak bontani, mikor kocsizörgés, csöngés-bongás hallatszott és belépett, két útitáskával a kezében, egy úr. Természetesen egy mackó úr.

- Csakhogy el nem késtem, adj' Isten jó munkát! - mondotta a jövevény mosolyogva. - Nem ismertek rám, ugy-e, atyafiak?

A násznép végignézte az idegent. Fekete bundája volt, nem barna, mint a helybeli uraságoknak. Nem ismerte senki.

A jövevény Czammogó szomszédhoz járult:

- Bátyó, rázd föl egy kicsit a buksidat, hátha eszedbe jut, ki vagyok?

Aztán Maczkó úrhoz fordult:

- Muki fiam, te híres, te sem tudnád, ki vagyok?

A jövevény most megcsípte a szép menyasszony, Dorka nagysám állát.

- Dorka hugom, te sem ismeresz rám? Pedig én küldöttem neked a legfinomabb fekete cukrot neved napjára. Most is lóhalálában egyenesen a lakodalmadra jöttem.

Dorka nagyot kiáltott:

- Nini, iszen ez az amerikai nagybácsi!

Persze, az volt, Maczkóék amerikai rokona, a fekete Maczkó-család egyik jeles tagja. Megölelték, megcsókolták, majd megették, tíz inas, cseléd vette ki kezéből a táskát, paraplé és az asztalfőre ültették.

- Merre jöttél, kedves nagybácsi? Kellemes utad volt-e? El vagy, ugy-e fáradva? No, hamar, eressz le a gégéden egy pohárral ebből a pompás szíverősítőből!

Az amerikai nagybácsi alig győzött a sok kérdésre felelni.

- A jeges tengeren jöttem keresztül szánkón, aztán végigkullogtam Szibérián, Oroszországon, az oláhok országán, és innen besétáltam Erdélybe. Nem történt semmi bajom, csak egyszer leszakadt alattam a jég, csaknem belefúltam a tengerbe; háromszor meglóttek, csaknem ott hagytam a bundámat; vagy tízszer megfogták a fületem a vadászkutyák, csaknem leszakították. Különbösen nagyon kellemes utazásom volt, és hál' Istennek, idején megérkeztem Mónika öcsém és Dorka húgom lakodalmára!

Az amerikai nagybácsi sok szép ajándékot hozott az ifju párnak, a két táska teli volt ezüstalmával, aranydióval, illatos mézzel.

Most még nagyobb kedvre derült a násznép, s mikor a féllábú Dörmögő János, a Maczkókoldus, besántikált a mankóján, mindenik vetett sipkájába egy csizmadia-tallért vagy egy ezüst hatost.

Ebéd után táncra kelt a násznép. Maczkó tekintetes úr a kedves menyasszony, a bájos és művelt Dorka elé járult, összecsapta a bokáját és gavallérosan meghajtotta magát.

- Kedves kis tányértalpú, hegyesfogú hugocskám, - mondotta, - járjuk el a menyasszony táncát!

Dorka fölkelt és a másik pillanatban ketten vígan járták a cepperlit. Jaj, de gyönyörűen járták! Maczkó úr jobbra hajlott, Maczkó úr balra hajlott, aztán heje-huja hopp, hopp, hopp, úgy megforgatta a Dorkát, mind elhullajtotta kontyát.

- Maczkó úr táncol! - kiáltotta a násznép és mind az ugri-bugri pár köré gyülekezett, hogy úri táncot lásson.

- Maczkó úr táncol! - adták hírül egymásnak az erdőben az őzikék, a szarvasok, a nyúlak és valamennyi a táncterem ablakaihoz tolongott, hogy onnan bámulja az ugri-bugri táncost.

- Maczkó úr táncol! - csicseregtek egymásnak a cinkék, rikkantották a völgyben a rigók s valamennyi madár volt a környéken, mind a közeli fákra telepedett, hogy onnan kukkantson be a táncterembe.

- Pompásan táncol! - mondogatta a násznép.

- Oh, be gyönygyen táncol! - kiáltotta lelkesülten az ablakon egy szarvas, aztán hátraszólt: - Ne mászkálj itt a nyakamon, nyúl öcsém, mert megjáród!

- Remekül táncol! - csicseregték a fákon a madarak, két gerle pedig, aki szintén a nézők közt volt, úgy elkezdett kacagni, hogy az egész erdő visszhangzott bele.

- Meglátszik, hogy a fővárosi vigadóba járt táncolni, bálozni! - szólt Czammogóné ő nagysága, a csontnyelű okuláján át nézegetve Maczkó urat.

- Egészen az apja! - kiáltotta elragadtatva Maczkó néni. - Az apja is ilyen gyönyörűen táncolt a debreceni vásáron.

- Hát Debrecenben szokott mulatni az öreg úr? - kérdezte Czammogóné ő nagysága.

- Ott is, másutt is, drága nászasszony, - mondotta Maczkó néni erősen legyezve magát. - Volt neki egy oláh barátja, azzal jártak mulatni vásárról-vásárra.

- De víg legény lehetett az öreg úr!

- Ojjé! A debreceni kofaasszonyságok és csizmadiainas urak most is emlegetik a mókáit és tréfáit!

E közben az amerikai nagybácsi is fölhúzta a fehér keztyűt és Maczkó nénihez járult, aki mellé odahúzódott Zsuzsó, a dagadt pofájú kedves kis Zsuzsó. Az amerikai Maczkó így szólt:

- Zsuzsikám, lelkem, rajta, ugorjunk egy táncot! Megengeded, ugy-e, kedves Maczkó néni, hogy táncba vigyem Zsuzsó lányodat?

- Oh, szívesen, de vigyázz rája, el ne essék a lelkem, mert most van először hosszú ruha rajta, - felelt Maczkó néni.

- Ne félj, Zsuzsó, amíg engem látsz! - kiáltotta az amerikai Maczkó és a másik percben már együtt cammogtak Zsuzsóval egy cammogó táncot.

Zsuzsó enniavaló módon, csinosan táncolt, ámde mikor a másik ugri-bugri párhoz értek, akkor az történt, hogy Maczkó tekintetes úr cipője beleakadt a Zsuzsika hosszú sleppjébe és Zsuzsika is, Maczkó úr is, az amerikai nagybácsi is és a szép menyasszony, a bájos és művelt Dorka is elesett. Mind a négy végigzuhant a padlón. Ez volt a nagy esemény!

- Maczkó úr elesett a táncban! - hüledezett a násznép összefutva.

- Maczkó úr végigzuhant a padlón! - kiáltották a szarvasok, őzikék, nyulacskák az ablakokban.

- Hihhi, hohoho, a híres budapesti táncos elesett! - kacagtak a gerlék, rigók és utánuk a völgy, a hegy, a vadon.

Ej, ej, ki hitte volna ezt a jeles táncosról!

Zsuzsó pityeregve cammogott vissza cammogó mamájához, aki nagyon mormogott azért, hogy milyen ügyetlenek a mormogó táncosok, akik elejtik a szegény mormogó táncosnőket.

- Megütötted magadat, kicsikém? - kérdezte Maczkó néni Zsuzsától.

- Megütöttem, mamácska, a másik arcomat és most az is földagadt! - pityergett Zsuzsó.

- Sebaj, Zsuzsó! - kiáltott Mormogó szomszéd. - Lelohad mind a két pofácskád, mire férjhez mégy.

Maczkó úr röstelte az ügyetlenséget és hogy jóvá tegye, fölkerítte Zsuzsót táncra. Zsuzsó persze mindjárt elfelejtette, hogy fáj mind a két orcája és táncra illegette magát. Nemsokára járták is.

A cigány egyre húzta a mormogónál mormogóbb nótákat, egyre gyantázta a mormogó vonót, a cammogó inasok frissítővel cammogtak a vendégek közt, s a mackó kisasszonyok, urak mind táncra kerekedtek, aki nem táncolt, ezt bömbölte:

- Hogy volt! Ne hagyj magad, Maczkó Muki!

A jókedv akkora volt, hogy Czammogó szomszéd derékon kapta Maczkó nénit, Maczkó bácsi Czammogóné öngyasságát és öreg urasan, öreg nénisen együtt táncoltak a többivel. Akkora volt a vígasság, hogy Dörmögő János is elhajította a mankóját és úgy járta, csak úgy porzott bele. Annyit mondhatok, hogy nem árult petrezselymet senki.

Egyszer csak nagyot prüszszentett Maczkó úr. Mintha ágyút sütöttek volna el, akkorát szólt a prüszszentése.

- Kedves egészségére, Muki! - mormogták a Maczkó urak és asszonyságok szívesen.

- Kedves egészségére, Maczkó úr! - kiáltották az ablakból a szarvasok, őzikék, nyulak.

- Drága egészségére kívánjuk, Maczkó bácsi! - csicseregtek a fákról a cinke, rigó, gerlice.

Maczkó úr hajlongott és így szólt:

- Köszönöm, kedves rokonaim, köszönöm, jó nép, prsz krsz...

Valaki megint prüszszentett.

Mormogó koma volt a prüszszentő, még pedig olyan alaposan prüszszentő, hogy a pápaszem leesett az orráról a padlóra és darabokra törött.

- Hej, mákoskalács, bádogtepsi, náthát kaptam! - mormogta Mormogó koma.

Maczkó úr a komának kedves egészséget akart kívánni, de nem szólhatott, mert megint prüszszentett. Nemcsak ő, hanem Zsuzsó is, Czammogó szomszéd is, kedves élete párja is, Maczkó bácsi is, Maczkó néni is, a dörmögő gavallérok, a cammogó kisasszonyok, nemkülönben a cigányok, az inasok, s minden teremtetett lélek, aki a szobában volt.

- Az egész Maczkó nemzet náthát kapott! - mormogta csodálkozva Mormogó koma és hozzátette: prsz, prsz!

- Prsz, prsz! - felelgetett mindenfelől a prüszszentő visszhang.

- Egészségükre, Maczkó urak! - hangzott most az ablakból egy csúfondáros hang. - Egészségükre tekintetes, nagyságos és méltóságos urak!

Maczkó tekintetes úr a hang irányába nézett és ott látta az ablakban Róka Mihály ravasz, vörös arcát.

Maczkó úr a buksijára csapott és ezt kiáltotta:

- Hopp, megvan! Tudom már, miért prüszkölünk! A te munkád ez, ármányos Róka Miska... prsz, prsz!

- Hogy, hogy, prsz, prsz? - kérdezték és prüszköltek Maczkóék.

- Úgy, hogy a csalafinta kópé tubákot szórt be a táncterembe! Attól prüszszentünk!

- Ezt tette, fogjuk el, hajrá, rajta! - kiabáltak a Maczkóék és Róka Miska után rugaszkodtak.

De mire kiértek, az ármányos hetedhét határon túl járt és hahotázva kullogott a palotája, akarom mondani, a lyuka felé. Akkor is csupa hehehe és hahaha volt, mikor hazaérkezett és Róka Mihályné asszony hasztalan faggatta megint, hogy mondaná el, min kacag olyan jóízűen, drágalátos férjeura a nagy kacagástól nem jutott szóhoz hét teljes napig.

Mikor a Maczkó urak meggyőződtek, hogy nem csíphetik meg Róka Mihályt, visszamentek a táncterembe és folytatták a mulatságot. Csakhamar el is felejtették a tubákot, Róka Mihályt és a bosszúságot és járták a táncot kivilágos kivirradtig. Reggel aztán előállottak a hintók és a vendégek beültek a puha, párnás ülésekbe. Czammogó szomszéd és élete párja mindenkit kikísért a tornácig, a házigazda parolázott a búcsúzó barnabundájú urakkal, a háziasszony megölelte a távozó tányértalpu asszonyságokat és kisasszonykákat, aztán a kocsisok a lovak közé csaptak és csiling, csiling, nagy zörgéssel, csöngéssel elhajtattak.

Czammogó szomszéd úri háza elcsöndesedett, az ugri-bugri fényes násznép úgy eltűnt, mintha a szél hordta volna el és a tánc, muzsika, lakodalom álom lett volna. Az amerikai nagybácsi is árkon-bokron át kocsikázott vissza Amerikába.

Maczkó tekintetes úr is elbúcsúzott kedves rokonaitól. A néni megtömte az útitáskáját pogácsával, a bácsi pedig elkísérte az erdő széléig.

Nemsokára a vonaton ült Maczkó úr, hazafelé utaztában. Nagyon meg volt elégedve ezzel az utazásával, - dejszen jól kitáncolta ám magát ökelme! - de azért mégis bántotta valami. Ez a kérdés motoszkált a fejében:

- Utazzam-e Budapestre?

A vonat kerekei is mintha ezt zakatolnák egyre:

- Maczkó Muki, Maczkó Muki... elmegy-e kend... Budapestre, Budapestre?

Aztán elszunnyadt. Azt álmodta, hogy Budapesten sétál, abban a fényes, abban a ragyogó városban és az ismerősök mind szívesen köszöntik. Isten hozta, Maczkó úr! - mondták a nagybajuszú bácsik. Áh, áh, jó reggelt, Maczkó úr! - szóltak a mosolygó, kedves nénik. Csakhogy megjött már, Maczkó bácsi! - kiáltotta tapsolva, kacagva Pista, Laci, Margit, Ilus.

Mikor Maczkó úr hazaért úri házába, így szólt a Pista inashoz:

- Pista, tedd a szekrénybe a kalapomat és add ide a házisipkám, húzd le a csizmámat és hozd elő a papucsomat... aztán tudod-e, mi ujság?

- Nem tudom, instálom alássan, - felelt Pista, a puha kellemes papucsot a tekintetes úr kényes lábára húzva.

- Az az ujság, fiam, hogy tavaszra utazom Budapestre!

- Budapestre? - kérdezte Pista és félre fordult, hogy a mosolygását ne lássa a tekintetes úr.

- Oda bizony.

Maczkó úr ezután az íróasztalhoz ült és levelei írt. Mikor elkészült, csöngetett.

- Parancs! - szólt a Pista inas belépve.

- Vidd ezt a levelet a postára.

- Szolgálatjára, tekintetes uram!

Pista átvette a levelet és az ajtónak indult vele... Tudjátok-e kinek szól ez a levél? Az olvasóknak. És tudjátok-e, mi volt a levélben írva? Ez volt: *Viszontlátásra, Budapesten!*